

Samenvatting

Doelstelling en methoden

Het ministerie van Justitie heeft vanaf april 2005 twee beleidsmaatregelen ingevoerd om het gebruik van mediation te bevorderen. Ten eerste zijn doorverwijzingsvoorzieningen naar mediation geïmplementeerd bij het Juridisch Loket en de Rechtspraak. Dit houdt in dat deze organisaties zaken kunnen doorverwijzen naar mediation. Ten tweede zijn twee soorten financiële voorzieningen voor partijen beschikbaar gekomen die tegemoetkomen in de kosten van mediation. Partijen die in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand kunnen een mediationtoevoeging aanvragen. Hiervoor betalen ze maximaal een eigen bijdrage van € 92. Partijen die via de Rechtspraak naar mediation worden doorverwezen en geen toevoeging ontvangen kunnen gebruik maken van een stimuleringsbijdrage. Hierdoor kunnen partijen 2,5 uur gratis gebruik maken van mediation.

Deze tussenrapportage geeft een cijfermatig inzicht in de actuele stand van zaken in 2007 over de doorverwijzingsvoorzieningen en de daaruit voortvloeiende mediations. In 2007 is een eerste tussenrapportage verschenen over de periode april 2005 tot en met december 2006. De huidige tussenrapportage borduurt hier op voort. Dit rapport beschrijft:

- 1 het beroep dat wordt gedaan op de financiële voorzieningen;
- 2 het gebruik van mediation en de bekendheid ervan binnen de doorverwijzingsvoorzieningen;
- 3 de duur en resultaten van en de tevredenheid over doorverwezen mediations;
- 4 het aanbod aan mediators en de tevredenheid over de mediators.

Daarnaast beschrijft deze rapportage enkele ontwikkelingen in de periode april 2005 tot en met december 2007. Ook schetst dit onderzoek een (beperkt) beeld van de mediations die buiten de doorverwijzingsvoorzieningen tot stand komen. In de komende periode zal meer verdiepend en theoretisch gestuurd onderzoek worden verricht. De uitkomsten hiervan zullen worden beschreven in de in 2009 te verschijnen eindrapportage.

Gegevens worden verzameld via vragenlijsten die mediators en partijen na afloop van een mediation invullen en via administraties bij de gerechten, het Juridisch Loket en de Raden voor Rechtsbijstand. Daarnaast verschaft het Nederlands Mediation Instituut gegevens over mediations buiten de doorverwijzingsvoorzieningen.

Resultaten

Beroep op financiële voorzieningen

- Het beroep op de financiële voorzieningen is jaarlijks toegenomen. In 2005 werden 150 stimuleringsbijdragen verstrekt, terwijl dit aantal in 2007 is op-

gelopen tot 1.050. Het totale beroep dat tussen 2005 en 2007 op de stimuleringsbijdrage is gedaan ligt op 3.074. Het aantal mediationtoevoegingen is gestegen van 356 in 2005 naar 4.071 in 2007. In totaal zijn er vanaf 2005 6.980 mediationtoevoegingen afgegeven.

- De kosten van mediation blijven voor de meeste partijen beperkt door de stimuleringsbijdrage en de mediationtoevoeging. Ongeveer 43% van de partijen die verwezen zijn door de Rechtspraak is geen extra kosten kwijt. Partijen met een mediationtoevoeging betalen maximaal € 92.

Gebruik en bekendheid

- Het aantal doorverwezen mediations is gestegen van 996 in 2005 naar 5.245 in 2007. In totaal zijn er vanaf 2005 9.509 mediations doorverwezen. Hiervan werden 3.716 mediations doorverwezen via het Juridisch Loket en 5.793 via de Rechtspraak.
- Daarnaast zijn er vanaf 2005 1.059 mediations gestart die niet via deze doorverwijzingsvoorzieningen tot stand zijn gekomen, maar waarin voor minstens één van de partijen een mediationtoevoeging is afgegeven.
- Een deel van de bij mediation betrokken partijen was vooraf al bekend met mediation. Bij het Juridisch Loket was 21% al bekend met mediation, bij de Rechtspraak 45% en van de partijen die niet via het Juridisch Loket of de gerechten zijn doorverwezen 25%.
- Partijen krijgen hun informatie over mediation meestal van de doorverwijzende instantie zelf. Daarnaast is een advocaat of rechtsbijstandsverlener voor partijen een belangrijke bron van informatie over mediation.
- Doorverwijzers stellen mediation het vaakst voor wanneer zij van mening zijn dat partijen in de toekomst met elkaar verder moeten. Daarnaast vinden de mediationfunctionarissen bij het Juridisch Loket de snelheid van mediation vaak van belang om een voorstel te doen, terwijl rechters vaak doorverwijzen naar mediation wanneer ze verwachten dat een gerechtelijke uitspraak het geschil niet oplost.
- Partijen kiezen meestal voor mediation omdat ze veel belang hechten aan de verwachting dat mediation beter is voor de toekomstige relatie met de wederpartij. Daarnaast hechten partijen in een gerechtelijke procedure veel belang aan het advies van de rechter en partijen bij het Juridisch Loket hechten veel belang aan de snelheid van mediation.

Duur en resultaten van en tevredenheid over mediations

- Tussen 2005 en 2007 zijn er geen grote veranderingen opgetreden in de duur van mediations en de mate waarin overeenstemming is bereikt.
- Over de gehele onderzoeksperiode werd 73% van de mediations die zijn doorverwezen via het Juridisch Loket afgerond met volledige overeenstemming en 6% met gedeeltelijke overeenstemming. Van de mediations die via de gerechten zijn doorverwezen eindigde 52% met volledige en 8% met gedeeltelijke overeenstemming.
- Mediations hebben een gemiddelde doorlooptijd van ongeveer 60 dagen. In die tijd vinden gemiddeld 3 bijeenkomsten met een mediator plaats.
- Bestuurszaken zijn sneller afgerond dan civiele zaken (gemiddeld 33 versus 61 dagen). Meer dan de helft van de doorverwezen bestuurszaken werd tijdens de eerste bijeenkomst afgerond, meestal met volledige overeenstemming.

- Net als in 2005 en 2006, zijn partijen in 2007, gemiddeld genomen, tevreden tot zeer tevreden over de duur, financiële kosten en uitkomst van de mediation. Ook rechtsbijstandsverleners zijn over het algemeen tevreden tot zeer tevreden over deze aspecten van mediation. Wanneer er gedeeltelijke of geen overeenstemming is behaald, zijn partijen en rechtsbijstandsverleners minder tevreden – maar nog wel tevreden – over mediation. Alleen over de uitkomst zijn partijen (gemiddeld genomen) ontevreden als de mediation niet tot overeenstemming heeft geleid.
- Na afloop van de mediation blijken partijen meestal bereid bij toekomstige gelijksoortige conflicten opnieuw voor mediation te kiezen, met name als er (gedeeltelijke) overeenstemming werd bereikt. Wanneer er geen overeenstemming werd bereikt, twifelen partijen meer of ze in de toekomst weer voor mediation zullen kiezen.

Aanbod mediators en tevredenheid over mediators

- Voor de doorverwijzingsvoorzieningen zijn er voldoende mediators aanwezig. Partijen kunnen alleen in aanmerking komen voor financiële voorzieningen wanneer de mediation wordt geleid door een mediator die is ingeschreven bij de Raden voor de Rechtsbijstand. Het aanbod aan mediators die bij de Raden voor rechtsbijstand staan ingeschreven, is licht toegenomen. In 2007 zijn er 596 ingeschreven.
- Partijen en rechtsbijstandsverleners zijn over het algemeen (zeer) tevreden over de mediators, hun zorgvuldigheid, onpartijdigheid en de wijze waarop zij de mediation leiden.

Beperkingen

Deze tweede tussenrapportage geeft de actuele stand van zaken over het gebruik van en de bekendheid met mediation binnen de doorverwijzingsvoorzieningen. Over mediation buiten de doorverwijzingsvoorzieningen geeft dit rapport slechts een beperkt beeld.

Conclusies

Uit deze rapportage blijkt dat het gebruik van de financiële voorzieningen en het gebruik van mediation bij de Rechtspraak en het Juridisch Loket tussen 2005 en 2007 is toegenomen. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de bekendheid van mediation bij het brede publiek. Het percentage partijen dat vooraf al bekend was met mediation is in 2007 in ieder geval niet groter dan voorgaande jaren. In een meerderheid van de mediations bereiken de partijen overeenstemming en zijn ze tevreden over de mediation. Net als in 2005 en 2006, zijn er in 2007 voldoende mediators beschikbaar en zijn partijen tevreden over hun optreden.